

Posudek vedoucího na diplomovou práci

Tatiana Lozencová: UMELCI A RESILIENCIA
Katedra psychologie FF UK, Praha 2010

Předložená práce je odpovídající svým rozsahem i členěním. Seznam literatury odkazuje na nadstandardní množství prostudovaných zdrojů. V teoretické části se autorka vypořádává s tématy resilience, kreativity a umělecké osobnosti. Následuje část výzkumná, která se v zásadě ptá na to, jestli se umělecká osobnost vyznačuje zvýšenou odolností. Možné praktické úvahy a závěry z takových zjištění plynoucí jsou již v prvním přiblížení zajímavé a slibné. Autorku už teď chválím i za poměrně obsažnou a kritickou diskusi.

Zvolené téma je evidentně nesnadné. Autorka postupně odkrývá složky resilience a diskutuje i s tím spojené termíny (hardeness apod.) jako jevy patřící do široké oblasti tzv. pozitivní psychologie. To vše tvoří předpolí pro téma umění s jeho hypotetickými vazbami právě na stabilitu, resp. labilitu (a podobné vlastnosti) osobnosti. Ve hře je totiž podstatná otázka, zda nám umění slouží i ve smyslu našeho osobnostního zpevnění, anebo jestli naopak právě takové vlastnosti nejsou určitým předpokladem umělecké tvorby. Tušené praktické závěry jsou jistě závažné.

Témata resilience i kreativita jsou v odborné literatuře diskutována velmi široce a není snadné je na kratší ploše zřehlednit. Domnívám se, že autorka se zde nedopustila žádných podstatných opomenutí anebo jiných chyb. Vždy je totiž možné oponovat, že by bylo vhodné přihlídnout ještě k dalším aspektům, literárním zdrojům, souvislostem apod.

Za velmi podnětnou považuji kapitolu věnovanou kreativitě a resilienci a zvláště pak část zaměřenou na tvořivou a resilientní osobnost. Z oblasti psychologie umění se zde nabízí celá řada úvah – jak např. souvisí resilience, hardeness atp. s tzv. psychologickou distancí (koncipovanou E. Bulloughem už v roce 1912) jako předpokladem estetického prožitku. A jak to souvisí se schopností vcítění, event. tzv. oddáním se (commitment). Jakmile se jednou otevře tato celá tematika, je téměř nemožné ji na malé ploše (jakou je vždy DP) uzavřít. Stále se nabízejí témata další – jako je např. prožívaný smysl atd. atd. A vše se nabízí v dobrém tvaru: tvůrčí osobnost, přesahující sama sebe, směřující někam, tvořící by logicky mohla být i odolnější.

Vcelku není tak podstatné, jak silné a významné vazby autorka našla. Byla pochopitelně limitovaná vzorkem a všemi okolnostmi. Nicméně se opravdu zdá, že autorkou vystavěné otázky a hypotézy jsou nosné a je nanejvýš vhodné se jimi zabývat.

Práce splňuje všechny požadavky kladené na práci diplomovou a já ji doporučuji k obhajobě.

Jiří Šípek

Praha 27.4. 2010